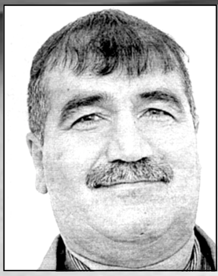

گوڵبژێرێک
لە شیعری سەلام محەمەد

دەمەو ئێواران ئەتبینم
بە سوخمەیەکی زەردەوە

من تۆم ئەوێ
تۆ شالقی ئەو درەختەی رەگی لە ناو هەناومایە
تۆم خۆش ئەوێ
تۆش تریفەی ئەو رووبارە دڵتەزێنەی
سەرچاوەکەی وا لە لێواری چاومایە
دەمەو ئێواران ئەتبینم بە سوخمەیەکی زەردەوە
دەست لە ناو دەست لەگەڵ زەردەپەڕی شۆخدا
رەنگی جوان جوان
بۆ سوەیلی ئاسمانی شارە سوورەکەم
هەڵئەبژێری

ئەخەویت و مانگ هەڵنایە
شەوی تاریک و درێژی خۆشەویستیش
دوایی نایە
چیتر لای لایەم بۆ مەکە
کاتێ ئەگریم
تۆ ئەبیتە ئەستێرەیەکی بەفراوی
لە پەنجەرەی فرمێسکەوە
دێیتە ناو ژووری دڵمەوە
جومگەکانم باوەشت بۆ ئەگرنەوە
پڕ بە ناخی
ساڵانی خۆزگە و تینوێتی و سەرگەردانی
نیگاکانت هەڵئەمژم
ماچت ئەکەم و تەنیاییم ئەبەخشمە چاوەکانت
ئەوسا کە بووینە یەک پارچە
لە ناو ژانی کارەساتدا تواینەوە
گیانم ئەبێتە شیعرێک و بۆت ئەخوێنێ
هۆ دڵدارە غەریبەکەم
شیرینتری
لە بۆنی ئەو خاکە جوانەی
ڕێژنەی باران تازە لێوی نابێتە سەر
نامەیەکیت
بە تیشکی ڕۆژ وشەکانت هەڵچنراوە
تۆ ناسووتێی ئەی دڵدارە غەریبەکەم
مەلی ئاوات
لە دنیای پان و بەرینی گلێنەتدا
باڵەفڕەی ژیانیەتی
تۆ ناسووتێی ئەی دڵدارە غەریبەکەم
دەمەو ئێواران ئەتبینم بە سوخمەیەکی زەردەوە

چۆڕاوگەی فرمێسکی شەیدات
ئەبێتە شەونمی بەیان
بالآت ئەبێتە هەلآڵە
دارستانێکیت شۆڕەبیی تفت و تاڵی
سالآنی پڕ بەسەرهاتی ئەم ولآتەت لە دڵدایە
ئەخەویت و مانگ هەڵنایە
شەوی تاریک و درێژی خۆشەویستیش دوایی نایە
* * *
دڵدارەکەت لەوبەر زێیە
تۆش بە سەر پردی پشکۆدا هەنگاو ئەنێی
ئاگر دەروونت داخ ئەکات
ئاگر دڵت ئەسووتێنێ
ئاگر
ئەگاتە
ئێسقانت
دووکەڵی رەش
وەک دێوەزمەی چاو سووری ناو بورکانی شێت
بە رووتدا ئەتەقێتەوە
بەلآم تۆ هەر ئەپەڕیتەوە
کاتێ نزیک ئەبیتەوە
دڵدارەکەت وەک تراویلکە ون ئەبێ
بە ناچاری ئەگەڕێیتەوە
دەمەو ئێواران ئەتبینم
دەستە و ئەژنۆ لە ماڵەوە دائەنیشیت
بەر لە خەوتن
گڕی هەناسەی ڤان ترۆی
هەڵئەمژی
سییەکانت ئەکرێنەوە

تۆ لە زستاندا هاوینی
هاوینان ئەبیتە زستان
گوڵدانێکیت
نێرگزی خەم بەلێوارتدا شۆڕبووەتەوە
ئەو ماچانەی ناگەنە لێو
لە سێبەرتدا خەو بە خۆرەوە ئەبینن
بەرەبەیان رەنگی وەنەوشەیی ئاسۆ
خورپەیەکی ناسک و قووڵ ئەخاتە کوورەی دڵتەوە
ئەپرسی
کەی ئەگەڕێتەوە
کەی باوکی پۆڵا دێتەوە
ئەستێرەی جوان
ئەکاتە دیاری جەژنانەی منداڵێکی باوک نەدیو
چی سێدارەی دنیا هەیە ئەسووتێنێ
کەی دێتەوە
لە جیاتی رووباری تێزاب
جۆگەلە و کانیاوی کوێستان
ئەکاتە ئاوی هۆنراوە
لەناکاودا
برووسکەیەک
هەوری تووڕە ئەلەرزێنێ
بەفری هەتیو زمان ئەگرێ
هەر دێتەوە
لەگەڵ یەکەمین گزنگدا
مەم بۆ لای زین ئەچێتەوە
* * *
تۆ لە زستاندا هاوینی
لە هاوینان ئەبیتە زستان

منیش ئەو تیشکەم
لە نێوان
دوو شاخەوە چاوشارکێت لەگەڵدا ئەکەم
مەڕۆ
مەڕۆ
سمکۆ
مەڕۆ
نامەکانتم
لە تەنووربانی هەناومدا شاردووەتەوە
دڵم بووەتە گۆڕستانی بیرەوەریت
مەڕۆ
مەڕۆ
بیرتە نیوەڕۆی بەهارێک
دەریا و کەنار شەڕیان ئەکرد
دەریا وتی
من نەبم کەنار بێنازە
کەناریش وەک
مامزێکی بەجێماو لە کاروانی ئاو
وڵاتی دەریا یاخی مەبە چوار چێوەتم
مەڕۆ
مەڕۆ
ئەو بەهارەی پەڕەسێلکەی خۆشەویستیت
لە ژێر باڵی سیمرخەکانی چیادا
ناڵە ناڵی لێوە ئەهات
وام هەست ئەکرد منیش بوومەتە باڵدارێک
بە سەر چڵی ئاگرەوە
نیشتوومەتەوە و نازانم
گەڵاکانم خوێنی رەگم ئەخۆنەوە

* * *

دەمەو ئێواران ئەتبینم بە سوخمەیەکی زەردەوە
هاوار ئەکەی لە قووڵایی شاخ و دۆڵدا
هاناسەکەم باوکی پۆڵا
بەیانی ئەڕۆی جێم دێڵی
سڵ ناکەی لە قوڵینگی تاران
سڵ ناکەی لە نشێو و هەوراز
سڵ ناکەی لە گورگی برسی
ناو ئەشکەوتی سارد و تاریک
سڵ ناکەی بۆ تازە کچێک
سەردەمێکە
تەمەنی کردووەتە لۆکە
بە ئارەقەی سەرگۆی مەمک
خوێنی ئاهت ئەسڕێتەوە
هەر ئەچیت و ئەگەڕێیتەوە
ئەمسەرەکەی
ئەو سەرەکەی
ئەڕۆی
ئەڕۆیت و دێیتەوە
نەک وەڵامێک
نەک سۆراخێک
ئاوڕێکیش نادەیتەوە

* * *

نامەیەکیت
بە تیشکی رۆژ وشەکانت هەڵچنراوە
کە شەو داهات
لەگەڵ خەندەی لالێوی پەروانەکاندا
چاوەکانت ئەترووکێنێ

بەهارێکیت
سەوزایی بۆ گەڵا دێنێ
شینایی بۆ زەریا دێنێ
تۆ ناسووتێی
هەر ساتێکی چاوەڕوانیت
وڵاتێکی ئەویندارە
دەمەو ئێواران ئەتبینم خۆشم ئەوێی

شاری نهێنی

کۆرس:

کێ گوڵی کوشت؟ کێ ژیانی کردە گۆڕی زەردەخەنە
کێ خەونی پیرۆزی سووتاند
کێ بەهاری خۆزگەی دزی
کێ .. کێ؟
بۆ گوڵی کوشت؟ بۆ ژیانی کردە گۆڕی زەردەخەنە
بۆ خەونی پیرۆزی سووتاند
بۆ بەهاری خۆزگەی دزی
بۆ .. بۆ؟
کەی گوڵی کوشت؟ کەی ژیانی کردە گۆڕی زەردەخەنە
کەی خەونی پیرۆزی سووتاند
کەی بەهاری خۆزگەی دزی
کەی.. کەی؟

دەنگ:

شەوێکی تاریک و تەزیو
بە کلیلی برووسکەی بیر دەروازەی هەورم کردەوە
ویستم لە جیاتی خەو بینین لادەمە شاری نهێنی
لەم دیو دەروازەی هەورەوە
کۆمەڵێ فریشتەی ئافرەت بێ مەمک بوون

وەکو بەندەکانی ڤانکوخ هەر بەڕووتی
دەوری ئاگرێکیان دابوو
ئەخولانەوە و جاروباریش
بە ئاسپایی هاوارێکی دڵتەزێنیان لێوە ئەهات
لەسەر نووکە تیژەکانی ئاگرەکە
لەپی دەستێک سەمای ئەکرد
لە ناوەندی لەپەکەدا دەمێک ئەیووت
خودایە گیان
کەی بەنووری خۆشەویستیت
تەمی ئەم نەفرەتە رەشە ئەسووتێنی
بۆ لای خۆتمان ئەبەیتەوە
سەرم بۆ ئاسمان هەڵبڕی
لافیتەیەک روانینەکانمی هەڵمژی
لێی نووسرابوو دەرگای یەکەم

تێبینی:

(شاری نهێنی حەوت هەزار و حەوسەد و حەفتاو حەوت دەرگای هەیە هەر دەرگایەک حەوت هەزار و حەوسەد و حەفتا و حەوت ساڵی هەتاویی لە وەکەی ترەوە دوورە)

تا لافیتەکەم خوێندەوە
نە ئاگر و
نە لەپی دەست
نە ئافرەتە فریشتەکان لە جێگای خۆیان نەمابوون
دەرگای یەکەمم کردەوە و چوومە ژوورێ

کۆرس:

بۆت دەرنەکەوت کێ گوڵی کوشت؟
کێ ژیانی کردە گۆڕی زەردەخەنە؟
بۆ خەونی پیرۆزی سووتاند؟
کەی بەهاری خۆزگەی دزی؟

دەنگ:

که پێم نایە ئەو دیوەوە
لە ناو بەستەڵەکدا مەییم
حەوت هەزار و حەوسەد و حەفتاو حەوت سەدە
تاشە بەردێکی سەهۆڵ بووم
کاتێ بێداریش بوومەوە
عیسام بینی چلێ ئاگری بۆ هێنام
هەواڵی زەوی لێ پرسیم
وتم زەوی
یان سێدارە و زیندان و ئەتۆم و دڵە نەگریسەکان
کاکە عیسا
دەستم بگرە بمگەیەنە حوزووری خودا
من لەو زەوییە بێزارم
من نامەوێ جارێکی تر بۆ سەر زەوی بگەڕێمەوە
لە پڕێکدا تارماییەک چاوەکانی داپۆشیم
وردە وردە خاو بوومەوە
لە یەکەم دەرگادا مردم

کۆرس:

کەس نازانێ کێ گوڵی کوشت
کێ ژیانی کردە گۆڕی زەردەخەنە
بۆ خەونی پیرۆزی سووتاند
کەی بەهاری خۆزگەی دزی

هەنگوینی تاڵ

زۆر وڵاتی رۆژهەڵات و رۆژئاوام دی
گەرمیانم دی
کوێستانم دی
سەدەها شەوی شیرین و
تاریکایی زیندانم دی

بەهەشت و دۆزەخ و دەریا و
لووتکەی شاخ و
سەرابی بیابانم دی
به هەزاران بەختەوەر و رەنجەڕۆم دی
به هەزاران کۆیلە و دیل و سەربەخۆم دی
بەڵام هەرگیز بەدمەستێکی وەک خۆم نەدی
* * *
سەردەمێکە دوور و درێژ
ئاوێکی تاڵ
لێوی ناوەتە لێومەوە
به ماچ
ماچی ئاگراوی
ڕێژنە بارانم ئەکات و ئەمشواتەوە
منیش به ماچی خەماوی ئەیشۆمەوە
ئەو گشت جارێک نۆشم ئەکا و ئەمخواتەوە
منیش بووەتە خۆزگەی دڵم
تەنیا جارێک بیخۆمەوە
* * *
ئەی ئاوی تاڵ
ئەی هەنگوینە پڕ ژەهرەکەم
ئەی جامی مەرگی بێهوودە و
دەست و بردم
لەپێش چاوی ئەوانەی وا خۆشیان ویستووم
سووکت کردم
له پێش چاوی ئەوانەی وا نەیان ویستووم
ئابڕووت بردم
له پێش چاوی نیشتمان و
ئازیزان و

کۆرپەی جگەر و
خێزان و
لەبەر گوێچکەی هەزارانی تردا کەوا
لە دوورەوە ناویان بیستووم
سووکت کردم
ئابڕووت بردم
پاشان خۆتیش وەکو جنۆکەیەکی وێڵ
ون بوویت و پشتت لێ کردم
* * *
بۆ بەیانی
ژانە سەر و ئاخ و ئۆف و
چەندین بیرەوەری رەشت بۆ جێهێشتم
وەکو دەیان جاری تریش تێ گەیشتم
کە دوێنێ شەو
بوومەتە هۆی وەراندنی گوڵەکانی هەستی خۆم و
دڵیەشاندنی ئەم و ئەو
هێشتا هەر لە ناو پێخەفدام
تۆبە ئەکەم
تا ماوم دەمت لێ نەدەم
بە باوڕێکی قووڵەوە سێ بەسێ تەلاقت ئەدەم
بەڵام کە ئێوارە داهات
لام ئەبیتە شاپەرییەک
کراسێکی تەنک و سپیت لەبەردایە
پرچی نەرمت بەسەرشاندا شۆڕبووەتەوە
هەردوو مەمکە ناسکۆڵەکەت
قوت قوت لە ژێر کراسەوە
تەماشای چاوم ئەکەن و بەدەم خەندەی ئەفسووناوی
لێو ئەکرۆژی و لەنجە ئەکەی

زۆر لەسەرخۆش
بە پەنجەی ناز
لە شووشەی سافی پەنجەرەی سۆزم ئەدەی
ناچار وەکو زیندانییەک
بیست ساڵی رێک
چاوی بەکچ نەکەوتبێ
بیست ساڵی رێک
لەگەڵ ژندا نەخەوتبێ
ماچت ئەکەم
بۆنت ئەکەم
لە کانیاوی پڕ ژیلەمۆت ئەخۆمەوە
پشکۆی تاڵت هەڵئەمژم و نازانم
منی بەفر
ورده
ورده
ئەتوێمەوە
وەک شەوەکانی لەوەبەر
بۆ بەیانی پەشیمانم

لەم سەرچاوەیەوە گواستراوەتەوە:
* سەلام محەمەد، دەمەو ئێواران ئەتبینم بە سوخمەیەکی زەردەوە، کۆمەڵە شیعر، چاپخانەی حسام، بەغدا، ساڵی ١٩٨٨.
١- دەمەو ئێواران ئەتبینم بە سوخمەیەکی زەردەوە، ل٢٣ تا ٢٨.
٢- شاری نهێنی، ل ١٠٧ تا ١١٠.
٣- هەنگوینی تاڵ، ل ١٣٧ تا ١٣٩.